

СВОБОДА СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ В США
OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIV. Ч. 274. Джерзі Сіті, Н. Дж., понеділок, 23-го листопада, 1936. — VOL. XLIV. No. 274. Jersey City, N. J., Monday, November, 23, 1936. THREE CENTS

ЗА СТУПЕНЕВУ ЛІКВІДАЦІЮ ДОПОМОГИ БЕЗРОБІТНИМ

ВАШИНГТОН. — На нарадах головної управи Торговельної Палати Злучених Держав обговорювано звіт Комітету Безробітних. Стверджено, що від 1933 р. дано роботу приблизно 8,500,000 безробітних. Від травня 1935 р. дано роботу яким трьома мільонам безробітних. А тепер є таке положення, що приватний бізнес міг би дати працю ще яким чотирьом мільонам. Супроти цього треба, на думку бізнесменів, повести акцію в такий спосіб, щоб відтягнути державу від величезних видатків на допомогу безробітним. А це можливе тільки тоді, коли приватний бізнес візьметься надобре до ліквідації безробіття. Представники бізнесу є того переконання, що це станеться. І тому є за те, щоб уряд зачав ліквідувати державну допомогу безробітним. У згаданім звіті кажеться, що така ліквідація допомоги не може наступити відразу, а тільки ступеневу, в міру цього, як бізнес буде давати щораз нову працю безробітним.

З МІЖРОБІТНИЧОЇ БОРОТЬБИ.

ТАМПА. — Боротьба, яка ведеться від довгого часу між Американською Федерацією Праці й Комітетом за Промислову Організацію, довела до цього, що А. Ф. Праці наложива бойкот на „Амалгамейтэд Клотінг Воркерс оф Америка“, уважнюючи її юніону марку. Сталося це тому, що ця юнія симпатизує з Комітетом за Промислову Організацію. А. Ф. Праці рішила, що властиво юнією кравців чоловічих і дитячих одягів є „Юнайтед Гармент Воркерс“.

БОГ СТВОРИВ ВУГІЛЛЯ ДЛЯ ВСІХ.

ПАТСВИЛ (Пенсильванія). — Вугільні „бутлегери“ беруться організовано до оборони свого „бізнесу“. Для цієї цілі вони створили організацію „Індепендент Антресайт Майнерс Асоційейшен“, котра вже налічує яких 8,000 членів. Цєю організованою силою вугільні „бутлегери“ хочуть змусити вугільних баронів, власників вугільних територій, щоб не перешкаждали їм у їхнім „бізнесі“. Ці „бутлегери“ подають на свою оборону, що нужда змусила їх братися за „бутлегерство“, бо з цього, що вони одержували титудом допомоги, було неможливо вигодувати родину. А крім цього, кажуть „бутлегери“, сам „Господь вложив у пенсильванійські гори вугілля на те, щоб з нього могли всі користатися“. А тимчасом це вугілля загарбала виключно для себе „захланна багата класа“.

ПОТЬОМКІНСЬКІ СЕЛА В АРГЕНТИНІ.

БУЕНОС АЙРЕС (Аргентина). — Вертаються часи російської царщи Катерини і князя Потьомкіна. Як Катерина рішила відвідати Україну, пливучи Дніпром, Потьомкін казав будувати над берегом ріки штучні села, щоби похвалитися перед царшею, як процвітає Україна під її владою. Цю історію нагадують тепер в Аргентині, коли уряд намагається зігнати з цілого краю стада худоби в околиці при тім залізничім шляху, яким буде їхати президент Рузвельт. А робить це уряд тому, що президент Рузвельт виявив бажання, що хотів би побачити, як то випасають в Аргентині худобу.

НЕ БУДЕ ВІЙНИ ЯПОЇНІ ЗІ ЗЛУЧЕНИМИ ДЕРЖАВАМИ.

НЮ ЙОРК. — Так казав Гірозі Сайто, японський амбасадор у Вашингтоні. І твердив, що такої самої думки є всі японці й американці. До цього додав, що Японія хоче тільки поширити свій ринок збуту, а це станеться тоді, як настане спокій у Китаю. А тих кілька мільонів доларів, що їх витрачає Америка на закуплю японських товарів, не можуть бути причиною непорозуміння між обидвома державами. Бо це така мала дрібничка, що вона не може бути брана навіть під серйозну увагу.

ВАШИНГТОН НЕ РАХУЄТЬСЯ З ПОГРОЗАМИ ФРАНКА.

ВАШИНГТОН. — Вашингтонський уряд одержав осторогу, видану генералом Франком, провідником еспанських повстанців, у якій цей генерал заповідає блокаду Барселони, а з тім і небезпечку для тих чужинцевських кораблів, що, не зважаючи на блокаду, будуть у барселонській пристані. Уряд дає до пізнання, що його не обходить заповідана Франком блокада і видана ним осторога. Ні одного ні другого він не вважає. Але до цього слід додати, що урядові не було тяжко це заявити, бо в Барселоні, ні в її сусідстві нема ніяких американських кораблів.

УКРАЇНЦІ В УРУГВАЮ.

В республіці Уругвай живе поважне число українські емігранції, яка починає творити свої просвітні гуртки та вести просвітньо-організаційну діяльність. Найсильніший гурток українців є в столиці Уругваю, Монтевідео, де існує українське товариство „Просвіта“, яке провадить доволі живу діяльність, гуртуючи в своїх рядах чимраз більше число нашого громадянства. Це товариство є в сталому звязку з тов. „Просвіта“ в Аргентині, має свою бібліотеку, Аматорський Гурток, які постійно розвиваються.

ПАЧКУВАЛИ БРИЛЯНТИ В ОВОЧАХ.

У варшавському поштовоу уряді викрили незвичайне митне ошуканство, придумане в той спосіб, що до одної варшавської гуртвини вислали біжутерію в пачках із сушеними овочами. В пересіліці, в якій мав бути тільки сушений виноград, знайшли мужеський п'ятиногий годинник, висаджений брилянтами і дві дамські п'ятиногий бразолети, висаджені також брилянтами. Проти організаторів пачкарства розведено карне додержання.

ЗГОРІЛА ТРАВА НА ШИРОКИМ ПРОСТОРІ.

Сотки коней і худоби блукали по чорній степовій землі на просторі сто квадратних миль по однім з найгірших повітря за 25 літ, що шалів 20 миль на полудне від Мус Джо (Канада). Вся трава згоріла. 10 годин горів вогонь між містечками Крествуд і Арчі на просторі 20 миль довгим і п'ять миль широкім. Внаслідок того ситуація годівлі в тім дистрикті стала серйозна.

П'ЯТА СПРОБА СПАЛИТИ ЦЕРКВУ.

В римо-католицькій церкві Мордської Богородиці в Торонто (Канада) вибух вогонь, але пожежники в час його загасили. Це вже п'ятий вогонь у тій самій церкві цього року. Давніше — три роки тому — в пожежі тієї церкви згинув один пожежник. Поліція намагається викрити, кому йде про спалення тієї церкви.

СЕЛЯНИ ПРИПИНИЛИ ДОВІЗ ПРОДУКТІВ ДО МІСТ.

У Ковельщині (Волянь) від двох тижнів селянський страйк. Селяни не дозволяють рільних продуктів до міст, а в відношенню до страйколомів користаються терором і нищать їм товари. Страйк ведеться за підвишку цін рільних продуктів, скасування адміністраційних кар і впорядкування податкових справ.

ЗНОВ РІЖЕ ЖІНОК.

На вулицях Торонта (Канада) якийсь божевільний чоловік нападає на жінки і рамує їх бритвою. Давніше і потім бритвою кілька дівчат і жінку на вулиці й у склепах. Цим разом напад він на 25-літню дівчину на вулиці та бритвою порізав їй груди і зник. Дівчина в шпиталі, а поліція безрадна, бо не може знайти безумного впродка.

УЧИТЕЛІ ДІСТАЮТЬ МЕНШУ ПЛАТНЮ НІЖ ЗБИРАЧІ ВІДПАДКІВ.

На річній конвенції Учительського Інституту Йорк в Онтеріо (Канада) стверджено, що багато учителів в тій провінції працюють за меншу платню, ніж звичайні „гарбедж-мен“, або збирачі відпадків. Багато учителів тістають лише \$400 річно. Вина є їх власна, бо в поданнях за посади знижують платню один перед одним.

ДОМАГАЄТЬСЯ СТЕРИЛІЗАЦІЇ БАТЬКІВ НА ДОПОМОЗІ.

У містечку Оріджа, Онт., один з радних домагався введення стерилізації на тих батьках, що, будучи на публічній допомозі, приводять на світ діти.

ПІДПАЛЮВАВ КОПИЦІ З ПІМСТИ ЗА ВІДМОВУ НІЧЛІГУ.

На терені шамотульського повіту занотували останніми часами ряд пожеж копичок сіна. На одній пожежі випадком. В одній спаленій копичці Желіцького під Гневами знайшли частини спального парасоля. Устійняли, що парасоль належав до бездомного волоцюги. Волоцюгу жебрака схопили. Виявилось, що це умово-хворий. Він підпалював копички сіна з пимсти за відмову нічлігу.

ТОВКЛА ШИБИ.

У Львові на Академічній вулиці схопили 37-літню Хану Гріс, без заняття й без замешкання, яка намагалася збити каменем виставову шибу в фірмі „Вжос“. У комісаріаті приведена заявляла: „Маю такий напад, що мушу бити шибу“. Підчас особистої ревізії знайшли в неї сховану в черевнику посвідку про підмогу з віроісповідної жидівської громади. Підозрівають, що Хану Гріс вибила недавно шибу в ювелірському магазині Шпінера на Марійському майдані. Божевільну відставляля шупасом до Перемишля.

НАЙБІЛЬШЕ НАРОДИН У НЕДІЛЮ.

Чехословацьке статистичне бюро, ведучи м. ін. від літ статистику народин відповідно до днів тижня, дійшло до цікавих вислідів. Ствердили, що є деякий постійний ритм у тому, як часто приходять діти на світ підчас тижня. Найменше число народин припадає на вівторок, збільшається в середу й у четвер, щоб знову зменшитися в п'ятницю й досягнути найвищої точки в неділю. Неділя це день, у якому приходить на світ у ЧСР найбільше число дітей. Причини цього факту досі не є достатньо вияснені. Та, здається, одно з них є фізіологічний вплив на жінки цілотижневої праці, а відсутність її в неділю.

ЖІНКА ЗАСУДЖЕНА НА СМЕРТЬ.

У Відні засудили Йосифину Люнер за катування й убийство служниці на кару смерті. Муж убивниці, фабрикант фортеп'янів Люнер, за скривавня злочину засуджений на 6 літ в'язниці.

ДЕФРАУДАЦІЯ В ТЕАТРІ.

У міському театрі в Грудзювці, яким заряджує Союз Легіоністів, адміністратор театру, Людвік Лидко, міський радний, адефравдував 1,400 зл. Справу віддав до суду.

ЖІНКУ ВИСВЯЧУЮТЬ НА СВЯЩЕНИКА.

На річній зборх презбтерії в Мус Джо 15 жовтня оповіщено, що 4 листопаду відбудеться в тій місті в церкві св. Андрія формальне висвячення (ординація) панни Лідлі Гручі на священника Злученої Церкви Канади. Буде це перше висвячення жінки на священника той церкви в Канаді. Панна Гручі дістала майже всю свою освіту в Саскачевані. В університеті Саскачевану вона дістала декрет бакаляра вільних шук і покінчила свої теологічні студії.

ЗІВ СКАЖЕНОГО ПСА.

Перед городським розправу в Бучачі була тікава сузда на образу постерункового в службі. Поліція шукала аса, якого підозрівали в скаженні. Цей пес, як довідались, перебував у господаря Івана Дзівенка в Трибухівцях, коли Бучача. Дзівенка запитався постерунковий, де є пес, а Дзівенко відповів, що він пса зів. На таку відповідь постерунковий обшукав його за легкокоажання й образу в службі. Обвинувачений також на розправі говорив, що зів аса, а на доказ заявив, що готовий вісти ще одного пса, але вже на салі розірав. Справу відрочили, щоби покликати свідків.

РОЗСТРІЛИЛИ КАМЕНЬСЬКО-ГО-ДОМБСЬКОГО.

Польські часописи пишуть, що в Москві розстріляли колишнього соціал-демократа з бувшої Конгресівки, Домбського, який перебував у СС-СР під псевдонімом Каменського. М. ін. тому два роки оголосив він друком „Історію польського пильменства“, розуміється з польського становища. Тепер підозрівали Каменського-Домбровського в тропцькізмі.

ШКОЛИ ДЛЯ МАТЕРЕЙ.

У Німеччині відбувається під патронатом партійних чиновників акція підготовки жінок до сповнення обовязків материнства. Ця акція, що полягає на новітніх науково-виховних методах, розвивається з кожним роком. Число шкіл „для матерей“ постійно росте. Було абсолютенток цих шкіл було в часі від липня до грудня 1934-го р. 62,000, а в першому піароці 1936-го р. 281,000.

ХЛІБ З КАВИ.

В Бразилі забагато кави. Провували там уживати кави до палення в печак, до брукування вулиць, також затоплювано її в морю, щоб удержати ціну на решту запасів. Тепер спалили з Бразилії вісти, що кільком бразилійським хемікам удалося випекти з кави новий рід хліба. Цей хліб продають з кавової муки й зі звичайної муки. Такий хліб незвичайно смачний і поживний.

ДЕФРАУДАЦІЯ В ТЕАТРІ.

У міському театрі в Грудзювці, яким заряджує Союз Легіоністів, адміністратор театру, Людвік Лидко, міський радний, адефравдував 1,400 зл. Справу віддав до суду.

НОВИЙ ПОЛІТИЧНИЙ ПРОЦЕС У СОВЕТАХ

МОСКВА. — В Новосибірську, що є осередком копалинь вугля в західнім Сибірі, ведеться великий політичний процес проти одного німецького інженіра і восьмих советських, серед яких знаходимо такі назви як Леоненко, Ляшенко, Коваленко і т. п. Советська влада закидає їм саботаж із добування вугля. Закидають їм теж „троцькізм“. Дивне те, що засуджені зрезигновано признаються до всього, що їм закинули, подібно, як це було в процесі проти Зіновієва і Каменєва. Усім їм грозить кара смерті.

МОСКВА ЛЮТА НА АНГЛІЮ.

МОСКВА. — Советські офіційні часописи „Ізвестія“ і „Правда“ поміщують гострі статті проти англійського міністра Ідена за те, що він сказав, що Советські більше порушують нейтральність супроти Еспанії, ніж Німеччина й Італія. Іден веде провокаційну політику — говорить „Правда“ — і він станув по стороні фашистських підпалачів війни“.

НАЦІОНАЛІЗМ В УКРАЇНІ.

КИЇВ. — Київський часопис „Більшовик“ доносить, що в школі міста Лубні, полтавської округи, викрито серед учеників велику українську націоналістичну організацію, на чолі якої стояв учитель ботаніки, Савченко. Ученики збиралися враз з учителем у лісі, ніби для науки природи, а фактично для націоналістично-революційної підготовки. Щоби практично випробувати свої сили, ця організація робила напади на ріжні советські установи. В одному такому нападі, на совхоз і поліційний участок у Миргороді, члени цієї організації попали в руки поліції і в той спосіб удалося розкрити цілу організацію.

ПРОТЕСТ СОВЕТІВ У ЯПОЇНІ.

ТОКІО. — Советський представник у Токіо, Юренів, зложив в японському міністерстві офіційний протест проти угоди, що її заключила на днях Японія з Німеччиною в цілі спільного поборовання комунізму. Юренів говорив, що Японія з сердини ніякий комунізм не грозить, і ця угода криє в собі тайне порозуміння Японії і Німеччини щодо воєнного нападу на Совети. Японський міністер Гірата не дав на це ніякої безосередньої відповіді.

ІТАЛІЯ РІШЕНА ВЖИТИ ЗБРОЇ.

РИМ. — Італійський журналіст Вірджініо Гайда, який фактично є вістуну ідей уряду, помітив у „Джорнале д'Італія“ статтю, в якій між иним каже: „Треба сказати зовсім виразно, що Італія не допустить до цього, щоб якийсь відлам червоної революції, якась нова базис вдалося на побережжі Середземного моря, на еспанській землі. Маючи це на увазі, антикомуністична оборона Італії і Німеччини в Європі, а Японія в Азії, буде не тільки пасивна, але й відштовхуюча, хоч може не напаслива. Вона буде така, щоби протиділати ефективно советському наступові і діланню комуністичних комітетів“.

НІМЦІ КРИТИКУЮТЬ АМЕРИКАНСЬКІ ТЕНКИ.

БЕРЛІН. — Один з найповажніших німецьких військових журналів, „Мілітєр Вохенблят“, містить статтю свого знавця від воєнних тенків, у якій говорять, що американські військові танки, хоч мають велику рушальну шкортість, до боротьби вони не дуже надаються і можна їх зачислити до другорядних. „Видно, пише цей журнал, американці мають амбіцію, щоби повторити всі ті помилки, які європейські конструктори мають уже за собою“.

ХТО КОМУ ПОМАГАЄ В ЕСПАНСЬКІЙ РЕВОЛЮЦІЇ?

ПЕРГІНЯН (Франція). — Спеціальний поїзд, наповнений 1,300 французькими, бельгійськими, голандськими і швайцарськими добровольцями, переїхав з Франції в Еспанію, щоб узяти участь у боротьбі по боці лівого уряду. Добровольці зібралися були наперед на перемістку Парижа і звітти посувалися в напрямі еспанської границі, затилючи по дорозі все нових добровольців.

ЕСПАНСЬКІ ЛІВИ РОСТУТЬ У НАДІ.

МАДРИД. — Для еспанських лівих прихуюдять усе нові підмоги з заграниці, що організуються з ріжних інтернаціональних елементів, ворожо наставлених до фашизму. На днях прибули до Мадриду відділи антифашистської міліції, а також відділи німецьких добровольців, прихильників науки Маркса. Всі вони дуже добре одягнені й озброєні. Що дня прибувають також до Мадриду нові транспортні літаки й амуніції. Ті чужинці, що, машинуючи вулицями Мадриду, кричать „Хай живе лівий еспанський уряд!“, скріпляють мораль оборонців Мадриду, як теж самі скріпляють завзятий опір еспанським революціонерам.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays. Owned by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee

Entered as Second Class Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1914 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ДО ТРЕТЬОЇ ПАРТІЇ?

Підчас останніх краєвих виборів в Америці виринули факти, які знову підняли питання повстання в Америці "третьої партії", питання, що незадовго може стати одним з найважливіших питань американської внутрішньої політики.

Якщо ця партія справді повстане, то буде це без сумніву партія робітнича, себто партія, що заступає виразно й виключно інтереси робітників, у протиставленню до інтересів підприємців, заступлених старими партіями. На тенденцію в цьому напрямі показує не тільки досвід у чужих краях, головне в краях, що подібно, як Америка, спершу теж признавали тільки дві партії, але й певний хід подій у самій Америці.

Підчас останніх виборів виступали такі "треті партії". Такою третьою партією була, наприклад, нова Партія Злуки, що повсталася з трьох політичних груп, себто прихильників д-ра Тавнсенда, о. Коклина й конгресмена Лемке. Ця партія при виборах соромно провалилася. Не дивлячися на гучну й коштовну акцію, вона збрала всього тільки 650,000 голосів.

Виступали при виборах теж давні "треті партії", себто соціалістична й комуністична. Для них теж вибори випали фатально. Соціалістичний кандидат, що в 1932-гм році зібрав був близько 900,000 голосів, при цих виборах зібрав лише одну третину того. Комуністичний кандидат у 1932-гм році зібрав був 103,000 голосів, при цьогорічних виборах не більше як 60,000. Соціалістична Робітничка Партія, що в 1932-гм році збрала 33,000 голосів, тепер збрала мізерних 7,000.

Ці висліди показують, що відій ні Партії Злуки, ні ніякій партії соціалістичній ні комуністичній не судилося відіграти в Америці ролю "третьої партії". Та з цього ще не виходить, що тенденція за третю партію пропала. Якраз при цих виборах ця тенденція проявилася незвичайно сильно, не дивлячися на формальне голосування на кандидатів великих двох партій. При цих власне виборах більше, як при якихнебудь попередніх, робітники йшли до виборів як робітники, себто думаючи про свої інтереси як робітників. Ославлений "обвал за Рузвелта" нині загальною приписують якраз цьому почуванню американського робітництва. Вказувало би на це й те, що в деяких околицях Рузвелт дістав несподівано велику масу голосів з боку зовсім нових і доривочно зорганізованих політичних тіл. Наприклад, у Нью Йорку Американська Робітничка Партія, дала Рузвелтові 300,000 голосів. бітнична дала Рузвелтові 300,000 голосів.

З цих фактів видно, що американське робітництво починає вже демонструвати своє бажання виступати при виборах як самостійне політичне тіло. Чи вспе воно скристамізувати це бажання в відповідну політичну організацію до наступних президентських виборів, не знати, але відій сумніву не може бути, що туди йде тенденція розвитку.

Улас Самчук.

ВІЙНА І РЕВОЛЮЦІЯ

Друга частина "ВОЛИНЬ".

Передрук забороняється. — Авторські права застережені.

І так сталося. Володько швидко втрачає у тьмарі серце довші школи. Перший відкриває його вчитель, той самий, що не хотів його прийняти. Після першого запиту на лекції Володько виходить із честю. Другий підкреслює його вагу. Третій зміцнює й закріплює її. Сусіди — перший Володимир Галабурда, другий Леонід Товстий, що не вимовляє літери р, мякшають, розхлябують. Вони ще, правда, величній й недосяжній, але погляди їх час від часу спадають із недосяжної висоти і на Володька. Решта товаришів також наближаються до нього міліметровими кроками. А Володько все росте, все ширшає. Ось він вже і ступає сміло. Якоюсь суботи достується до бібліотеки. Там повно книг і Володько може їх читати. Просто — бери і читай. Скільки хоч, читай. Майн-Рід, Жюль Верн, Марк Твейн. Боже, скільки тих чудернацьких назв. Які дивовижні, які чудесні краї, які люди. Хібаж можна жити отак і не спробувати зробити мандрівку на місяць, познайомитися з чудесним капітаном Немо, об'їздити з ним усі бігуни попід морями й океанами?

А хібаж не золоті прикраси Том Соєр та Гок Фіц? Хіба не розкіш проїхатися з ними по повних водах казкової Міссісіпі, пережити стільки дивовижних пригод, здобути великі скарби? Так! Роскішно, гарно, чудесно! Добре погузнати в таке життя, жити ним і ще раз жити, гризтися з потворами, поліпати його глибин, збогачувати себе скарбами найглибшого його дна, захищеного там колишніми мандрівниками. Рости, ширшатися. Знати всі сміхи, всі болю, всі роскоші душевного прагнення, що не знає тих меж, за котрими вже не знайшлося нічого, що притягло б людську цікавість.

Революція росте. Смутні вістки долітають із далекої півночі. "Аврора", "Смольний". Большевики. Назви, що якось ширяться, ростуть, хвилюють мужиків.

— Земля і воля! — Усе народові! — Поміщицькі землі без викупу! Так. Без викупу. За що кров проливали? По десять десятин на душу. Мов буревій летять домогання з душі мужика. Встав,

ІТАЛІЙСЬКИЙ ПРОФЕСОР ПРО БУКОВИНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ

(З мого римського щоденника).

Коли я йшов до професора Джорджія, я дуже мало про нього знав.

Знав тільки, що для подолання одної дрібної української справи, зв'язаної з нашим емігрантським життям, я мав звернутися до проф. Джорджія; а поза тим — нічого і ніяк.

Зав іще, (власливо не знав, а здогадувався), що він є дуже чемною й ласкавою людиною, бо бодай таке враження зробила на мене наша перша розмова телефоном, коли я просив його призначити мене побачення. Знав також (власливо повірив його запевненню), що він чимало чув про мене і буде радий зі мною познайомитися.

Але — як можете здогадуватися — все це моє "знання" було досить невпевне, як і невпевна була справа, що мене до нього гнала. Фактично проф. Джорджі був для мене погордоним іменям.

Та наша зустріч виявила, що бодай здогади були правдиві; чемність була зразкова, і подолання справи — бодай у потенції — котилося по добрих рейках. І коли все вже було — бодай у потенції — поладжене, прийшло пояснення:

— Я, бачите, мав нагоду зустрічатися з багатьма українцями і мав поміж ними приятелів.

— О-о! — здивувався я. — Деж саме?

— В Румунії, в Букарешті, в Басарабії й головно в Чернівцях, де я п'ять років був лектором італійської мови в університеті.

— А-а! Колиж саме?

— Та саме тепер. Я допіру два місяці звідти. Мав нагоду пригланутися до українського життя. І тут хочу сказати те, що певно вам буде приємне: буковинські українці залишили в мені найприємніше враження. Нераз подивляв я їх духову силу, їх національний ідеалізм, їх організованість.

— Дійсно, мені це дуже приємно чути... особливо від стороннього спостерігача. І то тим більше, що, порівнюючи буковинське українське життя,

наприклад, з галицьким, мені, що здалека до цього приглядався, воно уявлялося в далекому менше рожевих фарбах. Адже румуни провадять безоглядну денационалізаційну політику. З українських шкіл не лишилося й сліду.

— Я те знаю... Бачите, Румунія сама тепер хвора. І тому вона верується й боїться. Тому вона кидается на всі боки. То намагається в'язатися із союветською Росією (ціла політика Тітулеску була до того скермована), то тягнеться до нацистської Німеччини й переймається расистськими теоріями... Але те все перейде. Румунія мусить з часом видужати. Советська отруя захопила досить широку кола населення: напр., жидівство мало не все комунізує. І тому знаходять і там добрий ґрунт расистської теорії. Але українське населення виявляє високий рівень національної й політичної організованості й успішно борониться від наступів комунізму й шовінізму. Я певний, що з переродженням Румунії буковинські українці ще відіграють чималу ролю. Мусите також знати, що хоч у себе румунські власті переводять гострий антиукраїнський курс, то щодо загальної української

проблеми всі румуни, крім советизуючих, однодушні; всі вони хотять незалежної української держави, що відділяла б їх від Москви. Тепер цей контраст між внутрішнім курсом і бажанням зверхньої політики ще не дається примирити, але з переродженням Румунії, що має прийти, справа стане іншаке.

— Хотів би я мати ваш оптимізм, пане професоре, але покищо, на жаль, українці під Румунією втратили багато з того, що мали навіть під Австрією.

— Маєте прегарних професіоналістів, що тримають високо прапор української культурності. Лікар Залозецький — найкращий лікар на цілі Чернівці. Його брат — відомий знавець історії мистецтва. Знаю кількох професорів гімназій, що заслугою втратили титул "апостолів правди і науки".

Він дав кілька імен, що, на жаль, не були мені відомі.

— Як для кого, — закінчив італійський професор нашу розмову — а для мене нема сумніву, що українській нації призначено відіграти велику ролю в історії східної Європи а запорукою того: відпорність українських народних мас та ідейність їх інтелігентних провідників.

Я поніс цю віру професора, як дорогу перлину, в мійому серці.

Евген Онацький, Рим.

РІВНОВАГА ПРАЦІ Й КАПІТАЛУ

Комуністично-соціалістична філософія з її матеріалізмом, заником індивідуальності і безбожництвом є протинна характерові українського народу. Це вже відоме. Та багато наших людей попадають іще в сумнів, коли зачнуть підходити до цієї справи з чисто економічного боку. Причина цьому така, що економічна криза підірвала капіталістичний устрій. Багато людей нині питаються себе: що варт той устрій, у якому магазини наладовані кромом, а люди ходять без роботи і терплять нужду і голод, якщо їх не удержує держава? Питання безперечно слушне і разом гріке. Приватний капі-

талізм дійсно хворіє. Але це ще питання, чи тому, що він хворіє, треба його зовсім усунути, зовсім вирізати, чи може треба його лікувати з хвороби й старатися його знову привести до повного здоров'я. Бо ми знаємо, що як він був здоров, то виконував не кепську функцію. Тож виконуватиме цю функцію, коли ми усунемо його? Коли вирізати з організму сліпу кишку, то це можна жити. Але чи можна жити, вирізавши шлунок? Та щоб відповісти на це питання, треба наперед рішити, чи приватний капіталізм це "шлунок", чи може тільки "сліпа кишка".

Ми знаємо, що приватний

капіталізм до певної міри створив нинішню цивілізацію. Тепер і робітник досягнув такого життєвого рівня, себто може так одягнутися, так мешкати, так профіцититися і мати такі життєві приємності, про які ще сто літ тому навіть не міг мріяти. З другого боку ми також знаємо, що є ще на світі такі краї, в яких панує страшна біда, в яких ідять нужденний харч і називають впросто неімовірною казкою оповідання, що десь там в Америці навіть найбільший чоловік їсть що дня помашену страву, а навіть має що дня кусок мяса. Про авта, радіа, кіна, театри й інші приємності то вже і не говорити. Це вже не поміщується у їх годовах". Чому ж у тих краях панує така страшна нужда? А тому, що там брак приватного капіталу. В них приспаний дух приватного капіталізму, нема серед них одиниць, які зуміли би розглянутися в положенню і з цього положення, при помочі свого досвіду, своєї підприємливості, своєї витревалості, викресати капітал, маєток, який і їх самих зробив би багачами і збогатив би інших. (У деяких випадках цю нужду викликають чужі наїзники, але це вже не чисто економічна, тільки національно-політична справа).

Правда, що приватний капітал залишає надвишку витвору працюючій у своїм орудуванні. З приводу цього інтернаціональні соціалісти і комуністи, натягнувши маску "оборонців робучого люду", завзято поборювали і поборюють приватний капіталізм. Але що поставили комуністи в Советах на місце приватного капіталізму? Поставили державний капіталізм, який куди жорстокіший від приватного.

Недомагання має та світі кожна суспільна система. Недомагання має також приватний капіталізм. Але ці недомагання треба обходити й усувати різними способами, а не нищити цілої системи, головне тоді, коли на її місце не можна ще поставити чогось кращого. Люди є звичайно захланні. Тому й захланність приватного капіталу перетягла і далі перетягає границі. Але цю захланність треба регулювати і паралізувати іншими засобами, а в першій мірі організованістю робітників. Коли прямуванням капіталу є залишити у своїм посіданню можливо найбільшу надвишку, то завданням робітників є добути в зисках приватного капіталу якнайбільшу участі. Знищивши капітал, робітники знищать джерело зисків. А коли каптал доведе до вбожества загал, то знищить власного консумента й через це сам на себе стягне руйну. Це знають провідники приватного капіталу і провідники праці; проте у цьому змаганні капіталу і праці мало рішає гуманність, милосердя й інші шляхотні почування, тільки рішає організована сила. Тому робітники повинні організуватися і через організування творити свою силу. Хоч воно звучить парадоксально, то в організованому робітництві, яке дорівнюєвалоб організації капіталу, себто у рівновазі сил поміж капіталом і працею, лежить не тільки добробут краю, але також здоров'я і довгий вік самого приватного капіталу. Це знають добре большевики, тому вони так заподіяли стараність здеорганізувати робітництво в капіталістичних краях.

Завданням капіталістів є залишити у своїх руках якнайбільшу "надвишку" витвору. А завданням робітництва є збити цю "надвишку" до можливо найнижчої стопи. Та це ще не значить, що цю надвишку треба зовсім знести. Кожний бізнесмен, кожний власник фабрики, чи він уявляє собою одлу особу, чи тисячі уділовців, мусить мати якусь наго-

ду за свої услуги, за свою ініціативу, за свій досвід, за своє ризико; як теж мусить затримувати певну надвишку для віднови свого капіталу, що постійно зуживається і псується. Вкінці приватний капітал мусить задержувати певну надвишку для розбудови нових вартів праці. Це останнє є одно з найголовніших його завдань. Бо не треба забувати, що наприклад у Злучених Державах Америки приростає до року "на чисто" п'ятсот тисяч людей, які хочуть якогось заняття, щоб розпочати своє незалежне життя і завести свою родину. "На чисто" значить, що від цього числа вже відтягнуто тих, що вмирають, і тих, що зі старості відходять з праці та бізнесу. Хто створить для них вартів праці, коли народ спотребовуватиме все, що виторить, не затримуючи якоїсь частини набудоху?

Крайні інтернаціональні соціалісти і комуністи твердять, що приватний капітал уже пережився, що його треба усунути. Себто вони кажуть, що всі приватні маєтки, з виключенням річей особистого вжитку, треба сконфіскувати і передати зарядові держави. Комунізм говорить, що коли ми занесемо приватну власність, то не дамо тим можливості одиницям накопичувати в одних руках майно; в тій спосіб охоронимо суспільність від сортування на вищі і нижчі верстви. Частинно воно правда. Знісши приватний капітал, можна до певної міри зрівняти всі класи. Але як зрівняти? Можна зрівняти в той спосіб, щоб з усіх людей поробити не панів, тільки жебраків. У цьому відношенню большевизм може похвалитися чималими успіхами.

Нові костели і „Доми Людовів“ на українських землях.

З кількох чисел нових польських часописів вибираємо далші дані про зріст костелів і „домів людових“ на українських землях:

Новий костел посвятили недавно в парохії Поворськ на Волині. Крім того викінчують ще 4 костели в інших місцевостях.

В містечку Будзанові, пов. Теревольа, посвятили угодний камінь під „дім людовий“ Т. Ш. Л. Промовляв м. ін. повітовий староста Шрайбер; а прем'єр ген. Складковський прислав на руки комітету будови 100 зал.

В найближчому часі відбудеться посвячення новобудованого „дому людового“ в Потічку, пов. Снятин. Дім збудовано заходом повітового старости і віцестарости при матеріальній підтримці Станіславського воеводи і Фонду Праці.

В Тернопільщині відбулися знову посвячення двох „домів людових“: у Яструбові і в Конопківці. В Яструбові віддано до вжитку „дім людовий“ Т. Ш. Л. ім. старости Томаша Малицького з вдячності за його заслуги як польонізатора Поділля і за вибудування згаданого дому. В Конопківці, пов. Тернопіль, новий людовий дім назвали ім. Станіслава Сроковського. Сроковський був відомим польським діячем не тільки в тернопільській повіті, але й на цілі Поділля. „Людовий дім“ у Конопківці посвятив о. кан. Неделецький з Микунінець. В посвяченні взяли участь різні польські чинники з Тернополя під проводом пов. старости Малицького, вїт Гедройць і голова будівельного комітету Подкуфка.

Так то заходом урядових чинників і при матеріальній допомозі повірених ім урядів ростуть на наших землях польські станиці, як гриби по дощі. — („Діло“).

оглянувся, на право й на ліво підозріло зирнув: можна! Так. „Слабодка“! Скрізь „слабодка“. Ось, ліс віковичі якоїсь княгині, що живе десь у Парижі. Он сіножаті, поля, двір. Підходь сміло, закладай пилку під товстючу сосну, вали її і при до себе.

Маленький чоловічок з „раскосими очами“ осіддав імперію, пхнув на неї всі підземні сили. Розгойдався мужик, зашпінився люттю робітників. Солдат повертає цірку рушницю, гарматне ґирло в обличчя „родині“. Зіркаті очі, за смальцьовані чупи-носи. Стискаються кулаки і кривляється, в лютю покосани, сні уста.

А в Києві „дед Чорномор“ зручною рукою кермує нервовою сектою „щирі“. Грибами ростуть вони у спілці, союзі, комітети, ради. Зібрання, засідання, палкі слова, патлаті голови, звіти, привіти.

І поплили на села перші „оголошення“. Ось і в Дермані на брамах приходської церкви, на липах коло Яна зявилися вони на барвистому папері й „мовою“ промовили: — Українці! Увага!

— Хто такі Українці? Звідки вони взялися? Далай! Чотирі роки з одного „котелка“ ілі і тепер відділяється. Не жале! Сукини сини, під мужика підшиваються!

— Правильно! Далай!

Володько ходить до школи в товаристві Климового Петра. Обидва однолітки, сусіди,

ще малими дітьми разом бавилися. Володькові кепсько. З дому ніяких вісток, а тут стала прикрість. Нема близьки, розлітаються чоботи. Дядина вже нарікати пробує.

У саму прикру годину, коли берегами, куди треба ходити до школи, вода, мокрий сніг. Володькові чоботи „зовсім добрі“, перешиті з Василевих, ганебно зраджують свого володаря.

Ось квапляться хлопці до школи. Володько навмисне підкульгує на праву ногу, бо відчуває, що підшова зовсім відмивляється на далі триматися свого законного місця.

Гарна це година. Володько любив, коли оловяне небо заложить ціле склепіння, з якого виривають і легко спливають до низу лапаті пушинки. Вільхи стоять непорушено, мов птахи, що наслухують якусь небезпеку. На землі росте білий килим, що ліг геть скрізь — мокре не мокре, гора не гора. Он там килим промок і, видається, ніби там розлив хто рідкого олова. Там он зовсім чисто і мягко. Зайдіть от собі і сядьте отам під вільхою на кіпчику. Сядьте, посидьте, послухайте, як тихо торкаються сніжинки сніжинкою...

Але Володько з Петром не мають на це зовсім часу. Вони квапляться. Западенні перелазя... Скачи по них, мов скажена собака.

— Стій, — і Володько лайнувся. Клята підшова, брудна тій...

Між ними, з погнилими деревляними штифтами такі відлетіла. Он лежить, чортова палка, і кпиться а Володька. Червоні пальці ноги й собі вигулькнули з розквашеної онучі. Ага. Он як раз верба і під нею зовсім добре можна собі присісти. Володько й сам бачить те місце. Йде, сідає, стягає чобіт, розмотує онучу. Нічого не лишається іншого, як видерти з онучі страпка та добре загнущати чобота. Шож іншого робити? Петро не хоче чекати. Але скорше. Чорт зна, які погані чоботи носить той Володько. Через них приходиться спізнитися до школи.

І спізнитися. Учитель уже в класі. Он сидить за катедрою. Розстелив свій журнал і перекидає учні.

— Ага, моє поважання, панове спізняйки! Ну, ну. Почекайте сідати. Постійте собі он там.

Хлопці стоять, усміхаються. Володьків чобіт бажав би десь провалитися краще крізь землю, ніж тут на очах усієї класи сторчати.

— Ну, на місце, — сказав учитель. (Дальше буде).

Щастя в любові.

— Бачиш того пана? Вже йому минуло шістьдесят літ, а все ще має велике щастя в любові!

— Якжеж це?

— А так. Досі він нежона-

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

ДЗЕРКАЛО ГОЛОСУ.

Між ріжними винаходами, що їх недавно виставлено на виставі телефонній у Нью-Йорку, було дзеркало голосу.

Хтось із мовних пуристів готов заперечувати: як можна вважати слово „дзеркало“ в відношенні до голосу? Адже дзеркало відбиває світло, а не голос!

Тимчасом люди й газети вже прийняли загальною назвою дзеркала голосу. При допомозі цього винаходу кожна людина може почути, як звучить її власний голос у телефоні. Коли людина говорить до телефону, спеціальний інструмент „магазинує“ цей голос і за хвилину передає його тому, хто цей голос з себе видає.

На віддання голосу є слова: відгук, відзвук, відгомін, дун, або чуже слово „ехо“. Але чи віддає котре з тих слів поняття цього інструменту так, як фраза „дзеркало голосу“?

НАЩО ЗДАВСЯ ВІНАХІД.

Кажуть винахідники, що „дзеркало голосу“ може придатися всякій людині на те, щоб осудити красу свого власного голосу в телефоні.

Отже всяка людина має голос певної краси. Себто голос можна мірити мірилом, що називається красою. Один голос красивий, інший менше красивий. У телефоні звук голосу трохи змінюється. Є голоси, що в житті красиві, а в телефоні не красиві. І навпаки.

Отже тепер при допомозі „дзеркала голосу“ кожна людина може переконаватися, чи якийсь голос на телефоні звучить гарно. Всякий може сказати кілька слів до телефону, пождати кілька хвилин і „дістати назад“ звук власного голосу.

НАСЛІДКИ.

Це все гарні заповнення, однак чи правдиві вони? Коли голос на телефоні змінюється, то чи не змінюється він у „дзеркалі голосу“? Отже чи дістає людина назад свій голос так, як він звучить на телефоні, чи може тільки так, як він звучить на „дзеркалі голосу“?

А крім цього, це все гарно пізнати звук свого голосу на телефоні, однак чи треба собі це дуже до серця брати, як там голос звучить на телефоні? Чи має це велике практичне значіння в житті? Чи не є це небезпечно звертати на це забагато уваги? І як ми так станемо дивитися за такими справами, чи не заставити це деяких людей думати більше про звук свого голосу ніж про справу, про яку вони телефоном говорять? І чи, як уже в людей виробиться страх перед немилозвучністю їх мови, не знайдуться якісь хитрі люди, що негайно цей страх використовують як рекет для себе, як це використовують уже страх людей перед задухою з рота або прищами на лиці?

ЧИ В АМЕРИЦІ Є СВОБОДА?

Таке питання розглядає в відношенні до вчителів нова американська книжка Говарда К. Біла під наголовком: Чи американські вчителі свободні?

Очевидно, — скаже хтось, — що в Америці вчителі свободні. Мають тут свободу всі люди, мають і вчителі.

Тимчасом автор згаданої книжки приходять до висновку, що американський учитель не знає свободи. Він не може вчити того, що він вважає за правду. Він не може молоді розкривати фактів так, як він їх бачить і знає. Він мусить вчити так, як йому кажуть, а не так, як він світ бачить.

ЩО ВАРТА НАВЧАННЯ БЕЗ СВОБОДИ.

Говард К. Біл описує різні наслідки браку свободи навчання в Америці. Є цих наслідків багато, та ні один з них не є такий страшний, як лицемірство.

Каже Біл, що лицемірство ще гірше, ніж боязливність. Його аж страх збирає на вид загального поширення лицемірства серед американського вчительства.

„Від одного кінця краю до другого дітей учать учителі, яких, якщо ми хотіли би бути реалістами, треба би назвати лицемірами“.

ЛИЦЕМІРСТВО В ПРАКТИЦІ.

Звісно, легко назвати людину всяким іменем: трус, лицемір, фарисей, чим хочете. Та інша справа цей закид доводити.

Біл так доводить лицемірство американських учителів: „Вони врочисто навчають про лихо алкоголізму, і приватно пють. Вони знають про різні лиха в громадянстві, що до неба кличуть, про пімсту, і діти знають, що вчителі знають, однак в класі вчителі вчать гарні абстрактні теорії, а потім хвалять місцевих людей, котрі є відповідальні за різкі порушення цих теорій; поза школою ці вчителі примазуються до тих самих лихих горожан, що вони мають владу або мають суспільне значіння. „Вони вчать про ідеальні форми правління і вчать дітей вирити, що в цей спосіб демократія сповняє свій обов'язок. Потім ті діти записуються з місцевою політичною машиною та конкуренцію на високих становищах і тоді вони вже розуміють, що вчитель знав про це все навіть, хоч він описував їм пусті форми, що звичайно „осліплювали“ їх на всякі недостачі в системі. Учителі курять, але тільки приватно.“

„Вони навчають одні погляди в класі й в публичних місцях, а потім показують інші погляди своїм особистим приятелям“.

Дадлей Гопс.

ВОСТАННЄ

Хоч Міллер уже шість місяців працював у цьому інтересі, не міг він звикнути до страшної думки, що він вломник. Ніхто його не вважав за вломника, і не повірив би йому, навіть якщо він божився, що він є ним. Його зверхній вигляд був такий невинний — це був бліденький, несміливий чоловічок, що носив на собі скромний одяг і цавсіди ходив із парасолею.

Останній влом визначили йому на цей вечір у п'ятницю. Він вийшов із своєї хати, як звичайно пів до п'ятої пополудні, попрощався із своєю жінкою та дітьми.

— Ти певне прийдеш нині пізно? — спитала жінка.

— Так. Не чекай на мене. На вулиці минав він довгий ряд таких самих домиків. Мимохіть глянув на один дім з числом 13. Туди мав вибратися цієї ночі. Стало йому соромно. Тільки думка, що від понеділка ціле його життя зміниться — принесила йому полекшу.

Останні місяці тягнулися за ним як мариво. Почав він від довгів — рахунки облягали його з усіх боків. Потім викинули його з банку. Він не мав сміливості признатись перед жінкою, що лишився без посади. Не сказав про це нікому, з винятком Дреля. Дрель був зовсім нецікавий тип; він познайомився з ним в шинку при пиві.

— Сам не знаю, що маю робити? — сказав він широко перед ним. — Кишенья моя порожня.

Дрель проявив спочування для його долі. Він виглядав як втілення добробуту.

— Чи не могли би ви мені щось порадити? — спитав Міллер.

— Гадаю, що щось можна буде зробити. Прийдіть сюди в четвер, година дев'ята. Але нікому ні слова. А дома скажіть, що маєте понадбюрові години.

Міллер прийняв дружню поміч із вдячністю. Випили кілька пляшок. Накінець Дрель сказав, що потребує його, щоби був присутній при розмові з одною особою. Міллер не мав сміливості розпитувати за подробиці, щоби не образити свого добродія.

Щойно коли він опинився перед темними вікнами одної виллі, зрозумів, у чому річ. Не мав

ЧИ В АМЕРИЦІ ТРЕБА НОВИХ ШКІЛ.

Каже Говард К. Біл: „Америка не потребує кращих шкіл виховання, але вона потребує вчителів, які йдуть за кращими правилами виховання, хіба що вони так справді вірують. Цей фальш тягнеться по всій шкільній системі, від найнижчих шкіл до найвищих“.

Так воно є часто: домаються нових установ тоді, як стара сповнила би своє завдання, якби люди виконували шире свої переконання без ніякого фарисейства.

ЧИ ТРЕБА БІЛЬШЕ ЛЮДЕЙ.

На зборах „Союзу для студювання дитини“ в Нью-Йорку розвелася завзята дебата за те, чи порадно людям давати наукові інформації про контроль уродин.

Д-р Гана Стонн заявила за те, щоби давати. Деякі бесідники були проти цього. Один з них говорив, що такі інформації зменшили би число уродин, а тимсамим здержали би зріст населення, як цього нині всі держави собі бажають.

На це д-р Стонн відповідала, що новочасні соціологи (вчені, що розслідують людські суспільності) доказують, що стала, себто не збільшувачася й не зменшувачася людність краща ніж зростаюча. Крім цього, — говорила вона, — заборона давання інформації про контроль уродин нічого не помагає. В Італії, наприклад, від настання фашистського режиму Мусоліні заборонено подавання таких інформацій і уряд веде спеціальну агітацію за зріст населення і подружжя, а тимчасом від приходу цього режиму число подруж там постійно зменшується.

Звичка.

— Чому то той Іван Кропильяк усе спить від 9 до 2 години?

— Його звільнили зі служби, та тієї звички вже він не може позбутися!

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ДО ПИТАННЯ МОРАЛІ

В статті „За здорову національну мораль“ п. І. Бутин порушує дуже лекучу й актуальну справу, а саме: перевиховання молоді, яка на його думку мусить „бути оперта на високо етичний і духовий поняття національної моралі“.

В чім власне проявляється ця мораль? В посягті, плеканні традиції та службі для Нації.

Коли в рішальній бої перемігали римляни вороги і, коли ця програма могла мати далекосягли наслідки, може навіть загрозити для цілості держави — приносив своє життя в жертву Батьківщині провідник римських відділів. Він, щоби вдержати запал своїх легіонів, кидався в саму середину ворожих рядів, а шаблі і ворожі списи розшарпували його тіло. Однак ця його кривава посвята будила могутній запал, додавала нових сил і відваги, переміняла збайдужілих і зневірених у героїв. З непоборною вірою і з нечуваним запалом кидалися тоді в бій, і хоч багато своїм трупом мостило шлях до побіди, то вкінці перемігали.

А наш Святослав Завойовник? Той, що в одному безвідомому положенні сказав: „Поляжемо, а не посоромимо землі української. „Мертві бо, сорому не мають“. Що кинувся св бій і здобув перемогу.

Приклади ці вказують проречисто, як то посвята стає джерелом успіху. Але на посвяту здібні лише високо моральні одиниці й народи. Бо саме суттю морального життя є: всі свої змагання підпорядкувати рішучому наказові — Волі Нації. Бо жертвенність і моральність це майже однозначні слова: це — підпорядкування всіх своїх думок, планів, намірів, слів і чинів — одній великій Ідеї.

Таким чином посвята — підставний закон моралі. Не вуж кожний з крутянських героїв здавав собі справу з того, що їх триста проти шоститисячної навали озвірих маторсів не встоїть. Але свята любов Батьківщини кинула їх на цей кривавий шлях, казала

їм не уступати навіть в обличчі смерті.

Тому, ми цінимо жертву. Бо жертви вказують на високий моральний рівень народу, зрджують традицію і стають прикладом для отих, ненароджених. Жертви соривають до чину. Жертви родять віру в перемогу. І тому треба виховувати цілу суспільність в оцій моралі жертвенності і плеканні традиції. Бо лише високо моральні суспільності і нації, які плекають пам'ять минулих славних днів є здібні панувати. Ті суспільності, що не відчувують овязків супроти тих, „що відійшли“, які не памятають минувшини, не вірять в мораль своїх синів — ніколи не можуть перемінитися в Націю.

Приклад: Гуни! Адже в старині і в середньовіччі їхні орди були пострахом Європи. Жорстокий ватажок — Атиля провадив їх до побіди до побіди. Але безтрадиційність не дозволила лишити йому сліду своєї діяльності. Його держава по смерті розпалася, хоч сягала від Каспія до Рену, і від Балкану до Данії. А гуни минулися так, що й сліду по них не зосталося.

З цього наглядно бачимо, що мораль проявляється теж і в традиції. Найвищим однак законом моралі є служба Нації. Суттю морального життя є: бачити своє щастя в безупинній праці для Нації, в тому, щоби всі свої сили і життя посвятити їй.

Олужба Нації є отже найвищим наказом. А свідомість сповненого обов'язку є кожночасною нагородою.

І тільки високоморальні народи, які всеціло підпорядкувалися оцюму безоглядному наказові, мають перед собою світле майбутнє. Бо з моральним загинанням — починається загибель народу. („Голос Нації“).

Степан Радович.

сміливості втікати. Дрель заявив, що єдине, що може його врятувати у такій ситуації, це послух, сліпий послух.

Десять хвилин пізніше сказав йому Дрель: — Твоя нинішня пайка це 50 фунтів. Гарна пайка, правда?

Міллер піддався. Був пригноблений і обурений, але мав з чого жити. Від цього часу працював разом із Дрелем.

Дрель повторяв йому: — Тільки вважай, що твоя жінка нічого не довідалася.

— Але що я маю сказати, коли виходжу вночі? — Скажи їй попросту, що тебе перекинули до іншого відділу для нічної висилки листів.

Жінка Міллера мала до нього довіря і вірила йому. Міллер мав увесь час докори совісті, але мав чим платити всі видатки і робити дарунки жінці та дітям.

За якийсь час трапилося таке, що Дрель переніс терен своєї праці на Рів'єру. Міллер відітхнув подвійно, коли лишився сам і мав надію дістати посаду.

Саме того самого дня, коли думав про те, що пора почати чесне життя, познайомився він із своїм сусідом Ерчдейлом, що мешкав під числом 13. Ерчдейл запросив його до себе, щоби похвалитися своєю збіркою дорожочностей. Міллера не цікавили ці предмети як прикраси, але мимохіть подумав, що це була би легкодушність прогаяти таку чудову нагоду. Ринва цього дому так близько була вікна . . .

У п'ятницю ввечір вертався він пів до одинадцяти додому, випивши трохи вина. Він був сильно схвильований. Ануж не вдасться і вийде скандал. Це означало руїна власна, цілої рідні.

— Краще піду додому.

Сів у підземельну залізницю. Вийшовши наверх, побачив, що на місто впала густа, лондонська мряка. На два кроки не можна було пізнати людини. Це змінило його плян. Друга така нагода не швидко трапиться.

Пішов своєю вулицею. Довкола було зовсім тихо — ні живої душі.

Підходив до місця, де мав бути його дім. Мусів орієнтуватися на підставі тротуару, бо числа домів були закриті мрякою. Пізнав сусідній сад і тин. Уже закрут.

Закрився парасолею. Увійшов до саду і знай-

ЗЛОБА

Французький письменник, Олександр Діма, (син) був раз на обіді у лікаря Фістала. Лікар хотів вихиснувати гостину письменника, тому просив, щоби Діма написав йому щось в альбомі на спогад. Жартовливий письменник без надуму схопив за перо та став писати:

Відколи чесний Фісталь Лікарем став Скасували шпиталь . . .

— Ох, ви підхлібнику, підхлібнику! — відзивався врадуваний лікар, що заглядав через плечі в альбом.

А тимчасом Діма написав четвертий рядок: Й отворили два цвинтарі.

Купфершмід відвідав свого приятеля та на своє здивування бачить, що цей лежить на каналі з-зв'язаними руками, а на його животі лежить дорогий вазон із китайської порцеляни.

— Йой, що робиш?! — дивується Купфершмід.

— Я лікуюся із шикавки.

— Ти збожеволів?! То так лікуються люди із шикавки?

— Це найліпший спосіб.

— Якжеж це може бути?

— Що значить, як? Попробуй ти щикнути, як тобі на животі лежить дорожочний вазон із китайської порцеляни, а ти її не можеш держати руками!

Гість: Вейтер, цей рак має лиш одну половину щипців.

Вейтер: Так, другу втратив у двобою . . .

Гість: Коли так, то прошу мені принести переможця.

КОЛЯДИ І ЩЕДРІВКИ
на
РІЗДВО ХРИСТОВЕ І БОГОЯВЛЕННЯ
з додатком пісень
СТРАСТНИХ, ВОСКРЕСНИХ І ІНШИХ ПІСЕНЬ ЦЕРКОВНИХ
Ціна 35 центів.
Замовлення і гроші слати до:
"СВОБОДА"
81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

шов ринву. Якесь вікно було навіть відкрите. Навчився від Дреля штуки, як входити до середини. Вже був на сходах. На коридорах було зовсім темно. Але знав, що всі ці доми таксамо збудовані — входи та виходи однакові. Серце йому билось, але пішов вперед, бачучи перед очима чудові золоті чаші, які показував йому Ерчдейл.

Нарешті ввійшов до кімнати в такому самому місці, як його власне мешкання. Не було нікого. Засвітив сирінок. При слабкому світлі побачив перелякане обличчя своєї жінки, яка схопилася зі сну.

— Боже мій! Це ти Джордже? Якже ти мене не налякав! Чи ти забув ключ, що входиш аж крізь вікно? Чи це на те, щоб мене перелякати?

І відітхнула з полешкою.

— А я вже була певна, що це якийсь вломник. Перекл. в. г.

УКРАЇНСЬКІ СТІННІ КАЛЕНДАРІ
на **1937 рік**
В КОЛЬОРАХ, КАЛЕНДАРІОМ ДРУКОВАНЕ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ, СВЯТА ОЗНАЧЕНІ ЧИТКИМ ЧЕРВОНИМ ДРУКОМ НА КОЖНИЙ ДЕНЬ.
25¢ один -- 5 за \$1.00

Засвітали козачення Гуцул на полонині пасе вілиці Дівчина в українським строю Український парубок і дівчина сидять коло кришки Хлопець і дівчина у Великій Україні.	Ангел хоронитель над дітьми Мала хата і город Хата над озером Старий млин коло річки Краєвид: гори вночі Краєвид: гори в день Причиста Діва Марія з малим Ісусом Христом Діти при забаві над рікою Ісус Христос в Гетсиманьским городі Ісус Христос між терпачками
---	---

Замовлення і гроші слати на адресу:
"СВОБОДА"
81-83 Grand St., (P. O. Box 346) Jersey City, N. J.
(Замовлення на С.О.Д. не будемо висилати).

3 УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

РІОНКЕРС, П. П.

Листопадове Свято.

Дня 15. листопаду відсвятковано в нашій громаді торжество української державности концертном, який випав під кожним оглядом надслідвано добре. Душою концерту були злучені хор під умілою диригентурою місцевого вчителя п. М. Фатюка. Були це такі хорі: „Боян“ з Ріонкерс, Укр. Хор з Нью Йорку і Хор Укр. Молоді з Брукліна. Кім цього виступав ше дитячий хор з рідної школи. Усі точки хору випали дуже добре. І не було „плаксивих“ пісень, а були „бадьорі“, стрілецькі, дійсно — Листопадові. Солістка панна А. Лучинська і соліст п. Ординський збирали рясні заслужені оплески, бо публіка не могла налюбуватися їх співом. Дитячий хор відспівав кілька пісень, а присутні не щадили своїм діточкам оплесків, за що дівчорда своїм поклоном дякувала за признання. Не менше добре виявилася з пано-акомпаніменту панна Емілія Керемшай.

Патріотичне вступне слово і заклик до збірки на рідний край виголосив наш краснорічливий парох о. М. Кінаш, а святочну промову мав редактор д-р Л. Мишуга, що закликав американських українців ставати в ряди тих українських націоналістів, що там на рідній землі свого життя не жаліють для рідної справи. З чуттям віддала панна Леся Кінаш деклямацію „Листопад“, а знову школярка К. Фецько, мала лемкиня, віддеклямувала коротенький вірш, вимовляючи слова зовсім поправно.

Публики збиралося понад 500 осіб. Переведена на концерт збірка принесла 70 доларів.

Під кінець громадянин В. Мандзій, забравши слово, подякував усім прийнявм за участь, а особливо подякував молоді за її спів.

По відспіванні „Живи, Україно“ гості розійшлися домі.

На концерті зложили по \$2: Марія Тукер, Марія Кінаш; по \$1: В. Мандзій, І. Дучинський, Катерина Вдовин, Марія Лабяк, Т. Карпюк, о. Л. Чапельський, д-р Л. Мишуга й о. М. Кінаш.

Решта дрібними жертвами. Гроші вислано до краю через Обеднання, а то \$50 на інвалідів, а \$20 на Рідну Школу.

Присутній.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОВИС „СВОБОДА“

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

РАКАВЕЙ БІЧ, П. П.

На читальню в Поздзачі, мовіт Керемшай.

На повиду цял переводив збірки комітет односельчан в Нью Йорку. Жертвували по \$10: Д. Олешко, П. Дмитриха і С. Гіра. По \$5.00: Д. Маддай, С. Осціславський, М. Павліна, Текля Чосник (жінка С. Чосника), Анна Федаш, Гр. Чуба, Марія Матейко (жінка Ів. Матейка), Ол. Матейко, Евка Матейко (замужна Бобич), Ксеня Матейко (замужна Кукель). По \$2.00: Анна Матейко (замужна Гуменик), Юлія Крайцарик (замужна Коростіль), ф. Павліна. По \$1.00: Пар. Чуба, Мик. Хомняк, Ан. Онисик, І. Пашкович. По 50 центів: Ів. Богера, В. Антошків, Кор. Лучка, Л. Павлікій, П. Гладкий, П. Парняк.

Збірка в греко-католицькій церкві в Джерзі Сіті, Н. Дж., \$3.71. Процент від грошей \$2.37. Дрібними датками зібрано С. Гіра \$1.25. На забаві в тов. Івана Матейка зібрано \$22.00.

Разом зібрано \$122.33. Попередно проголошено \$510.95. Разом \$633.28.

З тої суми вислано до краю на будову читальні Просвіти в Поздзачі \$500.00.

Комітет отримав листа з подякою від управи читальні Просвіти в рідному селі, в котрому, між іншим, читаємо таке:

„Гроші Ваші, це не тільки поміч матеріальна. Отвиряють очі нашим перевертням кашапам. Немов діти дивлять ся на світ і бачать, що українці, хоч розсіпани по цілому світі, творять одну родину, а кашапи немов юродиві відреклісь своєї матери й осталися самі одинокі, засуджені на певну політичну смерть Вони свідомі своєї вини, вертають ся до матернього лона і стають вірними синами. Знаємо, що коли ми тішимся, то і Ваші серця наповняє радість; коли ми сумуємо, Ви душою є при нас, та не можете увийти собі, яка радість панує у нас, коли бачимо, що кашап, котрий ше місяць тому співав „За Русь Святую“, нині хилить голову і свідомий своєї вини і вини своїх колішніх провідників, вступає в ряди просвітан, співає „За Україну“ і стає найзавзятішим ворогом тих, котрі недавно були його ворогами.

„Тепер опишу Вам про хід будови. При вироблюванні дозволу на будову ворожі нам чинники внесли спротив, котрий певно був би здержав будову. Але завдяки відповідним заходам ми доволі дістали. Бу-

дова на диво швидко скоро. Нарід з охотою спішив до праці, щоб доказати, що в єдності сила, щоб вже раз зломити голову кашапській гидрі. Дивувались доколичні люди, котрі бачили, як ми немов мурашки увижаємось при праці Вкінці вичерпались гроші, а тимсамим праця мусіла припинитись. Та щоб не сміялись з нас вороги, ми зятягнули з банку позичку і робота пішла далшим ходом.

„Мині в нашій Просвіті аерша забава. Яка радість. Це немов перший Великдень на волі. Всі прийшли, старі, молоді, діти, все тішиться, бо ми в своїй хаті, а це завдячуємо нашому крайнові Іванові Матейко, мудрий заокотив нас до праці, започаткував це діло та поінформував Вас про наше положення. В найближчому часі, коли буде все окінче не, зробимо анімку з нашою Просвіти і пришлемо Вам, щоб Ви знали, на що підняли труд і складали тяжко запрацьований гріш. Думаємо, що будете задоволені з будови, так як кожний з переїжджаючих подивляє нашу Просвіту.

„Просимо прислати нам спис дальших жертводавців, котрі не забули за рідний край та котрі відчули заклик поневоленних на рідній землі українців. Імена товаришів комітету, вих та товаришів і товаришок жертводавців увіковичимо в хроніці будови нашої читальні, бо інакше ми не вислі Вам віддячитись“.

Цей лист пояснює точно справу будови. Читальню вже викінчують і тимсамим приєднують до праці української справи колишніх збагачених русофілів. Хоч місцевий піп-кашап перешкоджує тій праці, хоч певно й від влади їм не бракує труднощів, та наші земляки не піддаються і добре діло поступає вперед. За це їм честь і слава.

Та не забуваймо, що читальня ше не викінчена, що треба ще в ній належної обстанови, що треба буде книжок, газет та іншого освітнього вивізування. Тому треба далі вести збіркову акцію, треба їм далі помагати, щоб очистити наше село цілком від кашапщини і поставити його за приклад усій околиці.

Хто з земляків ше не дав своєї жертви на ту аїль, цей нехай зробить це негайно.

За Комітет: Степан Чосник, голова; Пилип Дмитриха, касієр; Іван Матейко, секретар.

По всі інформації треба писати та жертви пересилати на адресу секретаря: John Mateyko, 105—37 Boulevard, Rockaway Beach, N. Y.

доло на диво швидко скоро. Нарід з охотою спішив до праці, щоб доказати, що в єдності сила, щоб вже раз зломити голову кашапській гидрі. Дивувались доколичні люди, котрі бачили, як ми немов мурашки увижаємось при праці Вкінці вичерпались гроші, а тимсамим праця мусіла припинитись. Та щоб не сміялись з нас вороги, ми зятягнули з банку позичку і робота пішла далшим ходом.

„Мині в нашій Просвіті аерша забава. Яка радість. Це немов перший Великдень на волі. Всі прийшли, старі, молоді, діти, все тішиться, бо ми в своїй хаті, а це завдячуємо нашому крайнові Іванові Матейко, мудрий заокотив нас до праці, започаткував це діло та поінформував Вас про наше положення. В найближчому часі, коли буде все окінче не, зробимо анімку з нашою Просвіти і пришлемо Вам, щоб Ви знали, на що підняли труд і складали тяжко запрацьований гріш. Думаємо, що будете задоволені з будови, так як кожний з переїжджаючих подивляє нашу Просвіту.

„Просимо прислати нам спис дальших жертводавців, котрі не забули за рідний край та котрі відчули заклик поневоленних на рідній землі українців. Імена товаришів комітету, вих та товаришів і товаришок жертводавців увіковичимо в хроніці будови нашої читальні, бо інакше ми не вислі Вам віддячитись“.

Цей лист пояснює точно справу будови. Читальню вже викінчують і тимсамим приєднують до праці української справи колишніх збагачених русофілів. Хоч місцевий піп-кашап перешкоджує тій праці, хоч певно й від влади їм не бракує труднощів, та наші земляки не піддаються і добре діло поступає вперед. За це їм честь і слава.

Та не забуваймо, що читальня ше не викінчена, що треба ще в ній належної обстанови, що треба буде книжок, газет та іншого освітнього вивізування. Тому треба далі вести збіркову акцію, треба їм далі помагати, щоб очистити наше село цілком від кашапщини і поставити його за приклад усій околиці.

Хто з земляків ше не дав своєї жертви на ту аїль, цей нехай зробить це негайно.

За Комітет: Степан Чосник, голова; Пилип Дмитриха, касієр; Іван Матейко, секретар.

По всі інформації треба писати та жертви пересилати на адресу секретаря: John Mateyko, 105—37 Boulevard, Rockaway Beach, N. Y.

По всі інформації треба писати та жертви пересилати на адресу секретаря: John Mateyko, 105—37 Boulevard, Rockaway Beach, N. Y.

По всі інформації треба писати та жертви пересилати на адресу секретаря: John Mateyko, 105—37 Boulevard, Rockaway Beach, N. Y.

По всі інформації треба писати та жертви пересилати на адресу секретаря: John Mateyko, 105—37 Boulevard, Rockaway Beach, N. Y.

По всі інформації треба писати та жертви пересилати на адресу секретаря: John Mateyko, 105—37 Boulevard, Rockaway Beach, N. Y.

УВАГА! РОЧЕСТЕР, Н. Я., І ОКОЛИЦІ! УВАГА! МОЛОДЕ ТОВАРИСТВО СВ. ПОСАФАТА, відділ 226 Українського Народного Союзу. ВЕЛИКИЙ БАЛЬ В СЕРЕДУ, 25-ГО ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER) 1936 P. В РОБІТНИЧІМ ДОМІ, 975 JOSEPT AVENUE, ROCHESTER, N. Y. Початок точно 7:30 вечір. Вступ 25 центів.

БІЛЬШЕ ЯК 50 МІЛІОНІВ ВСТУПИЛИ В ЛОКІ СТРАЙК СІГАРЕТК

Чи американиці інтересуються популярною музикою? Будь котрий чоловік чи жінка на повний фотографі може дістати відповіді. Вони є з тих союж, котрі дістали право чекати в скінжості 200, отримали нагороду Локі Страйк сигареток кожного тиння в аїлю з гіт паряд п'ятнацять народних популярних пісень.

ХОРИ! — СОЛІСТИ!

В книгарні „Свободи“ можете дістати нові твори М. О. ГАЙВОРОНСЬКОГО (пісні Українських Січових Стрільців). I. том: СОЛЬОСПИВИ на середній голос \$ .75 II. том: Пісні на МІШАНИЙ ХОР (партитура) 1.00 III. том: Пісні на ОДНОРОДНИЙ ХОР (на діво-чі або мужеські голоси) .75

ЕЛЕКТРИЗОВАНА ФАРМА. Модерну електризовану фарму показували у Стерлінг, Вірджині, делегатам Конференції Світової Сили, котра щедраві тому відбулася у Вашингтоні, Д. К. Там вітраки прохолоджували доагу молочну стайню, мале радіо пригравало для приємности фермерів тай коров підчас доення, розуміється електричними апаратами. Сітки на отворах молочної комори заелектризовані для нищення мушви. Нікого не болять спина від нахидування сіна; до того служить електричний нахидат, контрольований одною лодиною.

На фермерських подвір'ю бачимо повне освітлення, ручний мотор з вилетами до стайні та гараджу, помпу і гудок. У молочної коморі електричний холодильник молока та повітря й огрівач води.

У шпиклірі зерно медється, мішається, а кукурудзу лучиться електричними машинами. В курниках заведено ультра-фіолетові освітлення, а в майстерні фермера все електричне знаряддя. Навіть держайня коров поза стайнею контролюється електрикою. Дротяний пліт навколо пасовиска настільки заелектризований, щоби прогавити худобину, коли наблизиться. Після одного чи двох диткень товарина чи свині держаться зда-дека.

Дім фермера повний приладів для улещення господарні виконувати домашню працю. Працує електрична машина, а варить автоматична електрична піч. Посудину змиває електрична машина, а таксамо без масла. Вгорі, у чепурній низькій спальній контролює температуру прилад, котрий впливає неначе надто велике радіо. В кухні електрична ледівник, годинник, пательня, жарівник, самовар, пральня та огрівач води.

Це, все коштує \$3,000, крім електричних дротів. Таку фарму показувано як зразок „пересічної американської фарми завтрішнього дня“.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ. ФІЛАДЕЛЬФІЯ, ПА. На інвалідів.

На іменинах Юлії Пісечко зібрано на інвалідів \$8.05. Жертву зложили: Д. Козел, Марія Потучко, Юлія Пісечко, В. Фидія і Анна Сивуляк по \$1; С. Цуцра 65 ц.; І. Зінський та Ольга й Марія Пісечко по 50 ц.; Н. Н. 40 ц.; М. Фалечак і Катерина Лисик по 25 ц. Гроші вислано через Обеднання.

ВІЛМІНГТОН, ДЕЛ. На інвалідів. На всесілю в громадян Білешких з нагоди вінчання їх доньки Марії зібрано на інвалідів \$6.50 та вислано ту жертву через Обеднання на призначену ціль. Збіркою завився о. Іван Палій, а також побажав молодій парі всього доброго, а зібраним гостям подякував за їх датки.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІ. М. П., Кривил, Н. П. В нашій новинці було подане ймення правильно: Іван Попів і Микита Попів. Доповнюємо, що хлопчина пошпортився задріт і впав на кусень заліза та поклівчився. Це сталося 21. лютого 1935 р. Ми раді, що Ви бодай дістали таке гарне відшкодування.

ДРІБНІ ОГЛОШЕННЯ. ФАБРИКА СТАРОКРАЄВОГО ОЛІО. Пролаємо старокраєвий оліо, який виробляємо з чистого конюшиного насіння. Замовте собі в нашій салі, смачний і здоровий оліо. Одна кварта \$1.50. Галлон \$5.50. Макуха 3 центи фунт.

ВЗОРИ. Іванка, Івита до вінчання Д. М. С. і стемповані річі. Пишіть по каталогу до UKRAINIAN BAZAAR, 97 Avenue A, New York, N. Y. Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО, УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР, 321 E. 18th STREET, between 1st and 2nd Avenues, NEW YORK, N. Y.

БОЛІ НІГ. Рани на ногах, опухлі ноги, набриклі жила, болічі ноги, флебіт (запалення жил), напухлі або болючі коліна чи істочки і ревматичні ноги успішно лікуємо новими європейськими методами без операції.

СТІННИ КАЛЕНДАРІ. НА 1937 РІК. ВЖЕ ВИЙШЛИ З ДРУКУ. Маємо на складі 10,000 ріжнородних Стінних Календарів на 1937 рік.

ТАРЗАН І ЛЮДИ-ЛЕОПАРДИ. Розгойдуючись на галузях дерев і перескакуючи з галузи на галузь, Тарзан поспішав до того місця, де він скрив двох білих мужчин: Олд Таймера і Кіда. Не звертаючи уваги на баїкання малпи, Тарзан поспішав усе вперед, щоб чимскорше добитись до білих. Кожна секунда числилась, у кожній мінуті дикуни могли повбивати їх. Хто зна, може вони вже їх дістали, думав собі Тарзан. Впоближі Тарзан побачив те велитенське дерево, на якому були заховані Кид і Олд Таймер. Він скочив на одну залузь цього дерева. Тимчасом Кид і Олд Таймер ратувалися так, як могли. „Видряпаймося вище“, завважив Кид; „це бодай продовжить на пару хвиль нашу свободу і наше життя. Ох, як я хотів би бути тепер Тарзаном“, закінчив він сумно. У той мент один з дикунів закинув на нього шнур. Та в тітже секунді їм понад голови майнула постать Тарзана. Схилившись одною рукою за галузь дерева, він другою зловив шнур. Тепер його запримітили дикуни і підняли крик: „Велитень, той білий велитень, що ми його шукали, є на дереві“. Деякі дикуни відкакували з радости, бо були певні, що аж тепер він їм попався в руки.

ПЕТРО ЯРЕМА УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК. ЗАНІМАЄТЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ 129 E. 7th STREET, NEW YORK, N. Y. Tel. Ordway 4-2863. BRANCH OFFICE & CHAPEL 707 PROSPECT AVENUE (cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y. Tel. Ludlow 4-2863.